

Sygn. akt I A Cz 1877/12

POSTANOWIENIE

Dnia 10 grudnia 2012 r

Sąd Apelacyjny w Krakowie – Wydział I Cywilny

w składzie następującym :

Przewodniczący : Sędzia SA Wojciech Kościółek

Sędzia SA Józef Wąsik

Sędzia SA Jerzy Bess

po rozpoznaniu w dniu 10 grudnia 2012 r. w Krakowie

na posiedzeniu niejawnym

sprawy z powództwa (...) spółki z o.o. w K.

przeciwko Bankowi Spółdzielczemu w Z.

o wyłączenie z pod egzekucji

na skutek zażalenia powoda oraz pozwanego na postanowienie Sądu Okręgowego w Krakowie z dnia 28 września 2012r. sygn. akt I C 1516/12

w przedmiocie wniosku powoda o zabezpieczenie powództwa

p o s t a n a w i a :

1. zmienić zaskarżone postanowienie w pkt I w ten sposób, że i w tym zakresie wnioszek oddalić;

2. oddalić zażalenie powoda.

Sygn. akt I ACz 1877/12

UZASADNIENIE

Zaskarżonym postanowieniem Sąd Okręgowy w Krakowie postanowił zabezpieczyć roszczenie dochodzone w niniejszej sprawie przez (...) spółkę z ograniczoną odpowiedzialnością w K., w ten sposób, że do czasu prawomocnego zakończenia postępowania, zawiesił prowadzone przez komornika sądowego przy Sądzie Rejonowym w Oświęcimiu T. P. postępowanie egzekucyjne do sygn. akt KM (...) wszczęte z wniosku Banku Spółdzielczego w Z., w części, w jakim odnosi się ono do nieruchomości objętej księgą wieczystą nr (...). W pozostałym zakresie tj. odnośnie rzeczy ruchomych, wnioszek o zabezpieczenie oddalił.

W ocenie Sądu Okręgowego, roszczenie zostało dostatecznie uprawdopodobnione tylko w odniesieniu do wchodzącego w skład przedsiębiorstwa nieruchomości objętej księgą wieczystą nr KR i (...). W treści aktu notarialnego nr (...) jako składnik przenoszonego przedsiębiorstwa została bowiem wskazana wyraźnie właśnie ta nieruchomość.

Pozostałe składniki przedsiębiorstwa, których mogłoby dotyczyć żądanie pozwu w niniejszej sprawie zostały w tym dokumencie opisane jako „środki trwałe, w tym maszyny i urządzenia, środki transportu oraz wyposażenie - o wartości zgodnej z inwentaryzacją składników majątkowych" (tak § 2 pkt 2 umowy). Przedmiotowa inwentaryzacja

nie została do akt złożona, a jedynie został do akt złożony dokument zatytułowany „załącznik do umowy przeniesienia własności ...” (k. 33), wymieniający szereg rzeczy ruchomych. Jednakże w akcie notarialnym brak jest jakiegokolwiek odesłania do tego dokumentu, co rodzi wątpliwość, czy dokument ten rzeczywiście stanowi wiążące sprecyzowanie składników ruchomych zbywanego przedsiębiorstwa, czy też nie został sporządzony później. Tym samym, przedłożone przez wnioskodawcę dokumenty nie uprawdopodobniają dostatecznie tego, że w skład nabytego przez stronę powodową przedsiębiorstwa weszły właśnie te ruchomości, które zostały wymienione w pozwie.

Postanowienie to zaskarżyły obie strony:

Strona powodowa wniosła zażalenie w zakresie pkt II domagając się jego zmiany przez uwzględnienie wniosku w całości, ewentualnie uchylenia i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania.

Zarzuciła:

1/ naruszenie przepisów postępowania, które miało istotny wpływ na wynik niniejszej sprawy, tj.:

- art. 243 k.p.c. w zw. z art. 233 k.p.c. oraz w zw. z art. 730¹ k.p.c. poprzez dowolne i nienależyte rozważenie okoliczności stanowiących podstawę wniosku o udzielenie zabezpieczenia uprawdopodobniających przesłanki udzielenia zabezpieczenia co doprowadziło do błędów w ustaleniach faktycznych oraz do bezpodstawnego żądania udowodnienia tych okoliczności zamiast ich uprawdopodobnienia;

- art. 328 § 2 w zw. z art. 361 k.p.c. - poprzez nienależyte ustalenie faktów, które Sąd uznał za uprawdopodobnione, a także niewskazanie przyczyn, dla których inne okoliczności uznał za nieuprawdopodobnione, w szczególności w zakresie postanowień „Załącznika do umowy przeniesienia własności przedsiębiorstwa objętej aktem notarialnym Rep.(...)z dnia 26.06.2012 r.

- art. 730 § 1 k.p.c., 730⁽⁽¹⁾⁾ § 1 i 2 k.p.c., 731 k.p.c., 736 § 1 k.p.c. w zw. z art. 755 § 1 pkt 3 k.p.c. - polegające na ich niewłaściwym zastosowaniu prowadzącym do oddalenia przez Sąd I instancji wniosku o zabezpieczenie powództwa na czas trwania postępowania w zakresie dotyczącym zawieszenia postępowania egzekucyjnego prowadzonego przez Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w Oświęcimiu T. P. do sygn. akt KM (...)w stosunku do ruchomości, o których mowa w pkt(...) pozwu o zwolnienie zajętych przedmiotów spod egzekucji z dnia 27.07.2012 r.

2/ błędy w ustaleniach faktycznych, które miały wpływ na treść zapadłego postanowienia polegające na bezpodstawnym uznaniu przez Sąd I instancji, że przedłożone przez stronę powodową dokumenty, a w szczególności „Umowa przeniesienia własności przedsiębiorstwa, objęta aktem notarialnym Rep. (...)z dnia 26.06.2012 r. oraz „Załącznik do umowy przeniesienia własności przedsiębiorstwa objętej aktem notarialnym Rep. A Nr (...)z dnia 26.06.2012 r., nie uprawdopodobniają roszczenia Powoda w zakresie dotyczącym zawieszenia postępowania egzekucyjnego prowadzonego przez Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w Oświęcimiu T. P. do sygn. akt KM (...)w stosunku do ruchomości, o których mowa w pkt (...)pozwu o zwolnienie zajętych przedmiotów spod egzekucji z dnia 27.07.2012r.

Z kolei strona pozwana Bank Spółdzielczy w Z. zaskarżyła postanowienie w pkt I , domagając się jego zmiany przez oddalenie wniosku w całości.

W ocenie strony pozwanej Sąd nie wziął pod uwagę faktu, iż czyn w wyniku którego przedmiotowa nieruchomość przeszła na własność spółki (...) dokonany został z pokrzywdzeniem wierzycieli.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Zażalenie strony powodowej jest bezzasadne, natomiast zażalenie strony pozwanej zasługuje na uwzględnienie.

Strona powodowa wniosła o zabezpieczenie roszczenia o zwolnienie konkretnych ruchomości i nieruchomości spod egzekucji. Na uzasadnienie żądania powołała okoliczność, że nabyła w dniu 26 czerwca 2012 r. od dłużnika

egzekwowanego przedsiębiorstwo, w skład którego wchodzi wskazane rzeczy ruchome oraz nieruchomości objęte żądaniem pozwu.

Należy zwrócić uwagę na daty następujących czynności. W dniu 26 czerwca 2012r Komornik Sądowy przy Sądzie Rejonowym w Oświęcimiu wystosowuje do dłużników R. K. i S. K. zawiadomienie o wszczęciu egzekucji na podstawie bankowego tytułu egzekucyjnego z dnia 18 maja 2012r w celu wyegzekwowania należności głównej 4.500.080 zł wraz z odsetkami, kosztami sądowymi i kosztami egzekucji. Umowa przeniesienia własności przedsiębiorstwa, jako aportu rzeczowego na pokrycie udziałów w podwyższonym kapitale zakładowym spółki (...) zostaje zawarta w dniu 26 czerwca 2012 r. Do faktycznego zajęcia ruchomości dochodzi w dniu 28 czerwca 2012r.

W pierwszej kolejności, rozpatrując zażalenie strony pozwanej, należy przywołać treść art. 730¹ k.p.c. Zgodnie z § 1 tego przepisu udzielenia zabezpieczenia może żądać każda strona lub uczestnik postępowania, jeżeli uprawdopodobni roszczenie oraz interes prawny w udzieleniu zabezpieczenia.

Przesłankami udzielenia zabezpieczenia są zatem po pierwsze istnienie roszczenia podlegającego zabezpieczeniu, a po drugie interesu prawnego w uzyskaniu zabezpieczenia. Istnienie interesu prawnego po stronie powoda nie budzi zastrzeżeń.

Natomiast na gruncie niniejszej sprawy odnośnie pierwszej przesłanki udzielania zabezpieczenia tj. uprawdopodobnienia istnienia roszczenia, nasuwają się wątpliwości co do przysługującego stronie powodowej prawa własności przedmiotowej nieruchomości oraz ruchomości z uwagi na możliwą nieważność umowy z dnia 26 lipca 2012r. Wszak podstawowym warunkiem ważności każdej czynności prawnej jest jej zgodność z prawem. Zgodnie z art. 58 § 1 kc, czynność prawna sprzeczna z ustawą albo mająca na celu obejście ustawy jest nieważna, chyba, że właściwy przepis przewiduje inny skutek. Nadto w myśl § 2 art. 58 nieważna jest czynność prawna sprzeczna z zasadami współżycia społecznego.

Sprzeczność czynności prawnej z ustawą powoduje skutek w postaci tzw. nieważności bezwzględnej, równoznacznej z uznaniem, że danej czynności nie było od samego początku (ex tunc).

Przepis art. 58 § 1 k.c. odwołuje się do pojęcia ustawy i nie ogranicza go wyłącznie do ustaw o charakterze prywatnoprawnym (por. wyrok SN z dnia 16 lutego 2011 r., I CSK 305/10, Lex nr 798231). W szczególności uważa się, że art. 58 k.c. znajdzie zastosowanie, gdy przedmiotem zobowiązań podejmowanych w czynnościach prawnych będą zachowania zakazane normami prawa karnego (wyr. SN z dnia 10 lutego 2010 r., V CSK 267/09, Lex nr 794582). Wszak trudno znaleźć bardziej dobitny przykład zakazania danej czynności prawnej, niż obwarowanie jej w ustawie sankcją karną.

Rozdział XXXVI kodeksu karnego (dalej: kk) reguluje szereg przestępstw na szkodę wierzycieli. Artykuł 300 kk dotyczy umyślnego lub nieumyślnego udaremniania lub uszczuplenia zaspokojenia wierzyciela przez sprawcę, któremu grozi niewypłacalność lub upadłość. Sposobem popełnienia tego przestępstwa może być między innymi zbywanie składników swego majątku przez dłużnika.

Według uchwały SN z dnia 22 czerwca 1998 r. (I KZP 9/98, OSNKW 1998, nr 7-8, poz. 31) dla bytu omawianego przestępstwa nie jest wymagane, aby w czasie podejmowania przez sprawcę działań wymienionych w art. 300 § 2 kk (zbywanie, usuwanie, ukrywanie, niszczenie, obciążenie składników majątkowych) istniało już orzeczenie sądu lub innego organu, którego wykonanie sprawca chce udaremnąć; wystarczy, że działania te podejmowane są wobec mienia zagrożonego zajęciem.

Przyjmuje się, że stan taki zachodzi nie tylko wtedy, gdy wierzyciel już wystąpił z powództwem, żądając jego zabezpieczenia, lecz także wtedy, gdy z takim powództwem jeszcze nie wystąpił, ale dłużnik wie, iż zamierza wystąpić (por. O. Górniok i in., Komentarz do kodeksu karnego, t. II, s. 464).

Zakazane jest również udaremnienie lub ograniczenie zaspokojenia wierzycieli przez tworzenie nowej jednostki gospodarczej i przenoszenie na nią składników swojego majątku (art. 301 § 1 kk).

Nie oznacza to, że R. K. – jako zbywający swoje przedsiębiorstwo w dniu 26.05. (...), rzeczywiście działał na szkodę wierzycieli w rozumieniu np. art. 301 § 1 kk. Niemniej istniejące w tym względzie wątpliwości nie pozwalają na przyjęcie bez zastrzeżeń - w obecnym stanie sprawy - twierdzenia strony powodowej, że jest ona właścicielem przedmiotowej nieruchomości oraz rzeczy ruchomych.

Wysokość istniejącego zadłużenia wobec pozwanego banku, stwierdzonego już w maju 2011r, przy braku skuteczności egzekucji, nasuwa w sposób oczywisty wątpliwości co do ważności spornego rozporządzenia. Ewentualne dalsze postępowanie dowodowe powinno usunąć wątpliwości z tym związane.

Ze względu na charakter i znaczenie dla obrotu gospodarczego ewentualnego czynu w postaci zawarcia umowy z 26.06.2012r przez R. K., Sąd Apelacyjny zwraca uwagę, na utrwalony pogląd Sądu Najwyższego, iż obowiązkiem sądu jest dopuszczenie dowodu z urzędu, w szczególności w sytuacji, gdy stanowi to realizację dyspozycji normy kodeksowej lub ma przeciwdziałać naruszeniu porządku prawnego (por. wyrok SN z dnia 5 lutego 1997 r., I CKU 81/96, LEX nr 50574).

Z omówionych względów Sąd Apelacyjny oddalił zażalenie strony powodowej na podstawie art. 385 k.p.c. w zw. z art. 397 § 2 k.p.c, natomiast uwzględnił zażalenie strony pozwanej i zmienił zaskarżone postanowienie w oparciu o art. 386 § 1 kpc w zw. z art. 397 § 2 kpc.